

KREDARICA

BILTEN DRUŠTVA SLOVENCEV V NOVEM SADU

Letnik V. št. 17

WWW.KREDARICA.S5.COM

Novi Sad, marec 2005

FINANČNI PLAN ZA LETO 2005

Na svoji seji Izvršnega odbora Društvo Slovencev »Kredarica« iz Novega Sada, 11. januarja in na zboru 4. februarja leta 2005 je obravnavan in sprejet letni plan za leto 2005.

Plan ima že znano obliko in se deli na dva dela: na splošne stroške in na kulturne dejavnosti.

Stroški tekočega poslovanja: 5.135

Evrov; od tega: zakupnine prostora in ostali stroški (najem prostora z davkom-tekoče vzdrževanje, elektrika in gretje, telefon): 2.300 Evrov;

stroški poslovanja (stroški računovodstva, plačilo tajnika, blagajničarke in snažilke, službena potovanja, stroški dvorane »Gledališče mladih«, spremstva v poletno šolo, nepredvideno-pisarniški in drugi stroški): 2.835 Evrov.

Stroški kulturnih dejavnosti: 9.480 Evrov;

od tega: izhajanje časopisa »Kredarica«, prazno-

Ker imamo povečane potrebe zaradi večje organizacije, povečanih aktivnosti kot v prejšnjih letih, zlasti pa za pevski zbor, so tudi potrebe po večjih finančnih sredstvih zvišane. Moramo organizirati širjenje kulturne dejavnosti in še mnoge začrtane. To je naš, za nas zelo ambiciozen letni plan, posebno kulturnih dejavnosti.

Naši igralci in publika na prireditvi »V spomin Prešernu in v čast kulturi« (4. februarja 2005)

Prvi del stroškov ni potrebno posebej razlagati in se ponavlja vsako leto. Kulturni program je posebej prikazan pri prijavi na razpis Ministrstva za kulturo, konkurirali smo tudi pri Sekretarijatu APV za nacionalne manjšine, pri skupščini

**Vse skupaj potrebujemo 14.615 Evrov.
Finančna konstrukcija:**

- Ministrstvo za kulturo (kulturne dejavnosti)	2.996 Evrov
- Ministrstvo za zunanje zadeve (tekoče poslovanje)	3.140 Evrov
- Ministrstvo za zunanje zadeve (kulturne dejavnosti)	3.405 Evrov
- Sekretariat APV za nacionalne manjšine in drugi	1.400 Evrov
- Lastna sredstva (članarine)	3.674 Evrov

Skupaj Evrov 14.615 (1 Euro = 240 Sit ali 80 din)

vanje kulturnega praznika v februarju, večer slovenske poezije in proze, vodenje pevskega zbora, gostovanje pevskega zbora po Srbiji in Sloveniji, snemanje CD-ja, razstava »Slovenija od kod lepote tvoje« in koncert slovenskih pesmi in poezije.

mesta Novi Sad in pri Ministrstvu za zunanje zadeve - Uradu Republike Slovenije v zamejstvu in po svetu.

Morali bi poiskati še več pokroviteljev.

Prisedil predsednik Društva:
Albert Kužner, univ. dipl. ing.

**Štiri leta izhajanja
»Kredarice«**

VABILO K SODELOVANJU VEDNO ODPRTO

Spoštovane bralke in bralci!

Minilo je osem let od ustanovitve Društva Slovencev »Kredarica« v Novem Sadu in štiri leta od izida prve številke našega časopisa. Društvo je osnovano 25. februarja 1997. leta z vpisanimi 22 člani. Štiri leta kasneje, marca 2000 je izšla prva številka našega časopisa. Društvo je takrat štelo 400 članov, danes pa imamo okoli 700 članov. Naš časopis je bil takrat prvi in edini časopis v slovenščini na teh prostorih in širše. Časopis izhaja redno štirikrat na leto. Nas pet članov Društva: Albert Kužner, Marija Lovrić, Angelca Arandjelović, Rajko Marić in jaz smo se prostovoljno in volontersko lotili tega dela. Prizadevali smo si, da pripravimo aktualne in zanimive sestavke (kolkor je to le mogoče, ker bilten izhaja tri-mesečno). Hvaležni smo za redno in veliko delo Danijeli Janković, lektorici, Ljubomiru Rakiću, tehničnemu uredniku ter Albinu Zavrtaniku, ki časopis tiska.

Ponosni smo na stalne rubrike v časopisu: predstavljanje naših najaktivnejših članov; kulturne prispevke o slovenskih pisateljih (kratek življenjepis in izsečki njihovih del); šege in navade Slovencev; reportaže s poti po Sloveniji naših članov; vtisi udeležencev dopolnilnega pouka slovenščine v Sloveniji, ki ga vsako leto organizira Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport Republike Slovenije; recepti slovenske kuhinje Stalne rubrike so tudi načrti dela in finančni plan Društva, ostalo so aktualni dogodki med dvema številčkama časopisa. Veliko prostora v časopisu ima pevski zbor »Kredarica«, ki s svojo dirigentko gospo Suzano Gros dosega velike uspehe.

Spoštovane bralke in bralci, zavedamo se napak, ki se še dalje pojavljajo, ampak trudimo se, da sestavke uredimo s čim manj napak, da s pisano besedo negujemo slovenski jezik na teh prostorih. Verjemite, da bi bilo mnogo lažje in zanimivejše, če bi bilo več avtorjev. Vabilo za sodelovanje v časopisu je vedno odprto. Oglasite se! Čakamo vas!

Zlatica Radisavljević
urednica »Kredarice«

SVETA BOŽIČNA MAŠA ZA NAŠE ČLANE »KREDARICE«

Svete maše o Božiču v slovenskem jeziku so postale že tradicionalne v Novem Sadu. 26. decembra lani, Slovenci člani društva »Kredarica« so zopet imeli svojo sveto mašo v cerkvi Imena Marijinega.

Branje slovenske maše je kot po navadi organizirala Katoliška nadškofija v Beogradu, z monsignorjem nadškofom Stanislavom Hočevarjem na čelu.

V imenu soorganizatorja je navzoče pozdravil gospod Albert Kužner, predsednik Društva »Kredarica«.

*Са најмилішим могом на
за сретан Божић
и Нову годину
Поздравља се погу!*

*Amir / Karić /
Zdenka /
Aleksandar*

Društvu Slovencev »Kredarica« je čestitko za božične in novoletne praznike poslal tudi prestolonaslednik princ Aleksandar Karadjordjević z družino

Slika za spomin: monsignor nadškof Stanislav Hočevar in monsignor kanonik Anton Rojc s vodstvom in zborom »Kredarica«

Vzdušje v cerkvi je bilo zelo prijetno. Božič je predvsem praznik ljubezni, praznik veselja, radosti in dobre volje. Bog nas je tako ljubil, da nam je podaril svojega sina. Prav zaradi tega ne smemo pozabiti na ljubezen in pozornost. Ljubezen v družini, ljubezen med prijatelji, ljubezen med ljudmi. Ljubezen moramo čutiti za vsakega človeka, ker smo vsi otroci božji. V tem duhu nam je tudi govoril mon-

signor nadškof Stanislav Hočevar v svoji pridigi. Ob sveti maši je sodeloval tudi kanonik monsignor Anton Rojc.

V novosadski stolnici je bilo veliko luči, na oltarju so bile lepo okrašene smreke in jaslice.

Sveto mašo je s svojim pevskim nastopom še bolj popestril naš mešani pevski zbor »Kredarica«. Prekrasno so nam zapeli »Sveto noč«. Poseben užitek je bila »Ave Marija« F. Schuberta. Vsi prisotni so bili veseli in zadovoljni.

Radost ob prazniku Kristosovega rojstva je vedno prisotna, užitek je še bolj poseben in prijazen, ko se ob taki priložnosti sliši tudi slovenska beseda. Starši se spominjajo preteklosti, domovine in lepih spominov.

Premalo nas spremlja in sodeluje pri maši. Naši upoštevani duhovniki iz Be-

ograda bodo za prihodnost pripravili besede za pesmi, ter glavne molitve, da bi jih vsi skupaj lepo peli in brali v cerkvi.

Monsignor nadškof Stanislav Hočevar nam je obljubil tudi sveto mašo za Velikonočne praznike.

Hvaležni smo mu, da skrbi za nas, hvaležni smo mu za njegove lepe besede in trenutke, ki nam jih je privoščil.

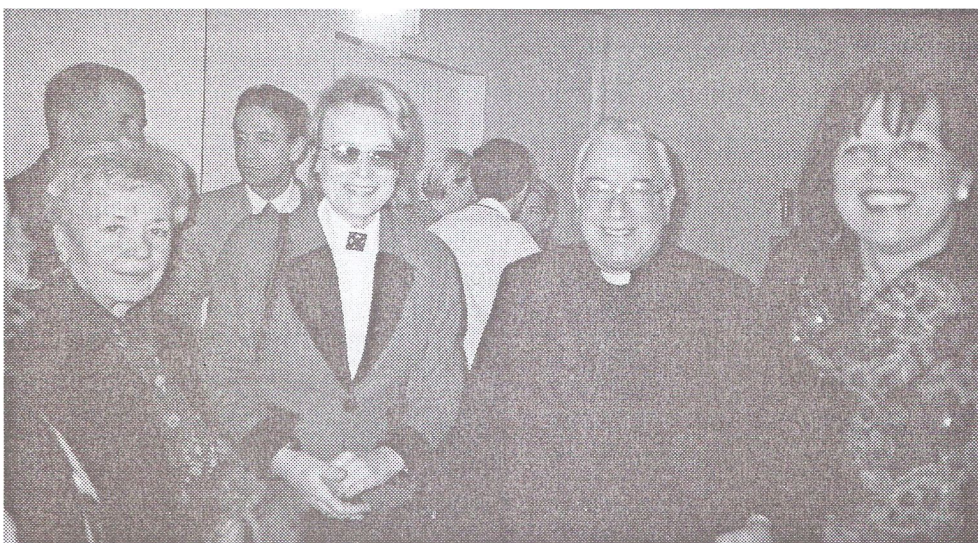
Zdenka Lukan

PRAZNOVANJE DNEVA SAMOSTOJNOSTI REPUBLIKE SLOVENIJE

Dne 16. decembra 2004 smo se v Beogradu na 14. obletnici plebiscita Republike Slovenije udeležili tudi člani našega društva: Ivan Zavrtanik, Majda Tot-Arvai, Verica Kužner in jaz, spodaj podpisani.

Sprejem je organiziran v slovenskem veleposlaništvu. Prisotni so bili tudi predstavniki vseh slovenskih društev v Srbiji: »Planika« iz Zrenjanina, »Sava« iz Beograda, »Kula« iz Vršca, »Triglav« iz Subotice, »Ivan Cankar« iz Zajčarja ter »France Prešeren« iz Niša.

Mala dvorana je bila polna gostov. Ni bilo posebnega govora ali kaj podobno. Bil je to »cocktail party«, prireditve, na kateri smo bili postreženi stoje s pijačo in jedačo. Takoj smo se vključili v cocktail in ostvarjali kontakte. Imel sem poseben pogovor z gospodom Stanislavom Hočevarjem. Beograjskega nadškofa katoliške cerkve sem seznanil z dejavnostjo Društva v Novem Sadu in se dogovoril za sveto mašo na drugi dan božiča. Vsi predstavniki društev smo se zbrali na koncu slo-

Na sliki z leve: prof. Verica Kužner, dr. Dušanka Kojičić, velečasni Anton Rojc in prva sekretarka Tatjana Kovačič

vesnosti in se dogovorili o skupnem sestanku ob formiranju slovenske skupnosti na teh prostorih.

Slovesnost je trajala od 12-te do 14-te ure.

Albert Kužner

V SPOMIN PREŠERNU IN V ČAST KULTURI

Kulturna sekcija Društva Slovencev »Kredarica« iz Novega Sada je 4. februarja 2005 pripravila recital. posvečen dr. Francetu Prešernu ob kulturnem prazniku 8. februarja, ki ga naša matična dežela Slovenija praznuje že mnoga leta. Tudi naše Društvo se vsako leto spomni na ta dan in oživi trenutke pesnikovega ustvarjanja skozi njegove neponovljive pesniške mojstrovine.

Kot uvod v recital so člani našega pevskega zbora zapeli Zdravljico, ki jo je gdč. Sandra Ludrovan opisala takole: Pesem »Zdravljica« nas je spet popeljala daleč nazaj, ko se je na dan 8. februarja utrnilo 49 let staro »neiztrohjeno srce« - srce našega največjega slovenskega pesnika, dr. Franceta Prešerna. »Zdravljica« je v neokrnjeni obliki izšla šele eno leto pred pesnikovim dokončnim »slovesom« 1848 leta in izraža močno narodno zavest in še danes njeno jasno sporočilo vzbuja enake občutke pri vseh dobrih ljudeh »edinost, sreča, sprava!«.

Zdravljico so potem tudi recitirale Vanja Zulić, Dunja in Marina Kersnik, Lena Stanić in Isidora Nikolić.

Zbor je zapel tudi pesem »Oj Triglav, moj dom«, ki nas je popeljala v planine in simbolično pesnika Simona Gregorčiča navdihujejo na hrepenenje po svojih koreninah, svojemu rodnemu kraju, Gregorčič je bil Prešernov sodobnik, saj se je rodil samo dve leti pred smrtjo Prešerna, vendar je s svojo poetsko dušo obogatil slovenski jezik, tako rekoč nadaljeval Prešernovo delo in z besedo izražal

posebnost vseh gorjanov močno, neutešljivo domotožje. Njegovo pesem »Nazaj v planinski raj« sta dokončali Nataša Veličkov in Martina Jazbinšek.

»Lipa zelenela je«, je bila pesem, ki jo je zapel zbor, da bi se zaustavili v trenutku Prešernovega življenja 1835 leta, ko je skrhan stal ob mrtvaškem odru svojega duhovne-

Nina Trbojević kot Rozamunda, Marija Lovrić - teta, Srdjan Stojanović - pevec, Dragan Krajačević-Ostrovhar in Bogdan Mirkac-pesnik

ga in besednega prijatelja Matije Čopa. Njemu je posvetil pesnitev Krst pri Savici, ki je ob enem tudi spomenik slovenskemu jeziku, ki ga je posebej Matija Čop. »Krst pri Savici« je monumentalna podoba duševnega preloma in zloma pesnika, pretočena v prelepe verzice o duševnem preobratu mladega črtomirja pri sprejemu krščanstva pri slapu Savica. Uvod v Krst pri Savici je prebrala Elza Ajduković.

Sandra Ludrovan nam je povedala še nekaj o začetkih pesnikovega dela okrog leta 1831, ko je zložil pesnitev po vzoru na špansko romanco iz 16. stoletja glede na obliko,

vsebino in izraz. Z njo osvetljuje v novi luči priljubljen motiv svojih mladostnih pesmi: kazen prevzetnemu dekle-tu, ki ne ceni zveste ljubezni. Pesnitev Turjaška Rozamunda predstavlja Rozamundo, glavno junakinjo, ki zaradi svoje ošabnosti izgubi mladeniča Ostrovharja. Pesnitev so uprizorili: Nina Trbojević-Rozamunda, Marija Lovrić-teta, Srdjan Stojanović-pevec, Dragan Krajačević-Ostrovhar in Bogdan Mirkac-pesnik. Gospa Stana Jatić-kostumograf v pokoju je izbrala kostume iz časa, ko se je zgodba dogajala in izvajalcem dodala pečat avtentičnosti ter s tem popestrila samo recitacijo.

Dr. France Prešeren se je rodil 3. decembra 1800 v Vrbi na Gorenjskem. Svoje življenje je posvetil poeziji in slovenski jezik obogatil z mnogimi pesniškimi izrazi: romanca, balada, ep in prepesnitve iz tujih jezikov. Kot doktor prava ni imel mnogo sreče v pravniškem poklicu, vendar ga je njegova naravnost k pravičnosti spremljala skozi vse življenje, posebej v pesniški karijeri. Bralce in ljubitelje poezije je prepričal, da beseda nikoli ne izumre in skozi minljivost časa vzbuja enake občutke vedno in znova.

Recital se je nadaljeval s pesmimi, ki jih je zapel komorni pevski zbor »Kredarica« pod vodstvom Suzane Gros in s spremljavo Jožeta Riterja na klavirju.

Sandra Ludrovan je zaokrožila prireditev z geslom recitala: V SPOMIN PREŠERNU I V ČAST KULTURI!

Po končanem recitalu je predsednik Društva Slovencev »Kredarica« Albert Kužner pohvalil recital in se zahvalil naši zvesti publiki na množičnem obisku in pozornem spremljanju. Ob svečani priliki kulturnega dneva je tudi objavil, da je Izvršni odbor Društva enoglasno sprejel častnega člana društva Suzano Gros, ki si je svojo člansko izkaznico pridobila z delom zborovodje v pevskem zboru. Gospa Suzana Gros se je zahvalila predsedniku in vsem prisotnim.

Recital je pripravila Elza Ajduković, kulturni animator Društva in učenci šole dopolnilnega pouka slovenskega jezika in njihovi mentorici Angelca Arandjelović in Silva Stakić, Mirko Pavlič, animator pevskega zbora, Stana Jatić-kostumograf, Zdenka Lukan in mnogi drugi.

Elza Ajduković

TONE PARTLJIČ - pripovednik in dramatik

Pripovednik in dramatik Tone Partljič se je rodil 5. avgusta 1940 v Mariboru. Otroštvo je preživel v Pesnici,

nato pa v Mariboru končal učiteljske ter pedagoško akademijo. Nekaj let je bil učitelj v Ribnici na Pohorju, v Vuzenici in na Sladkem Vrhu. Z letom

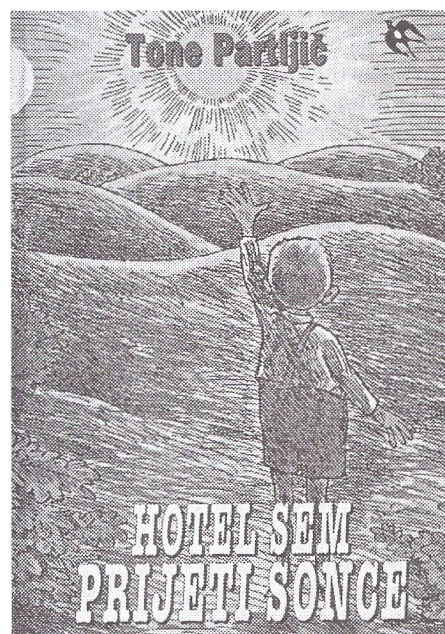
1971 se je za celih 20 let posvetil gledališču in bil najprej dramaturg v Mariboru, umetniški vodja v Mestnem gledališču v Ljubljani in nato še v ljubljanski Drami. Bil je tudi predsednik Društva slovenskih pisateljev. Kot vsestransko angažirana osebnost je bil leta 1990 izvoljen v prvo slovensko večstrankarsko skupščino. Vsa nadaljna leta je bil poslanec Državnega zbora. Poročen je z ženo Milko, s katero ima hčerko Mojco.

Tone Partljič je že vrsto let predsednik Bralne značke Slovenije in predsednik sveta Borštnikovega srečanja, kjer se podeljujejo nagrade za gledališke dosežke.

Skozi vse življenjsko obdobje je literarno ustvarjal in napisal številne uspešno uprizorjene komedije: Ščuke pa ni, Moj ata, socialistični kulak, Ščuka, da te kap, Štajerec v Ljubljani, Gospa poslančeva, Čaj za dve ...

Napisal je tudi veliko knjig za odrasle, npr. zbirke kratkih pripovedi (Ne glej za pticami, Jalovost ...), romana Mala, Pri Mariji Snežni zvoni.

Mladini je namenil zbirki kratke proze Hotel sem prijeti sonce in Slišal sem

kako trava raste, ki prinašata spomine na njegovo mladost ter krajšo pripoved o mlajši deklici z naslovom Maša in Tjaša.

Za film in televizijo je napisal scenarija Vdovstvo Karoline Žašler in Maša umrla, stop.

Pripravila:

Angelca Arandjelović

Mačka v bloku

Ne bom natančneje razlagal, kako smo prišli s podeželja v mesto in kako smo prišli do stanovanja v bloku. Kar nekam gosposko smo se počutili, ko smo se peljali z dvigalom v peto, to je zadnje nadstropje. Kamorkoli pogledaš, vidiš le sosednji blok in okna z ljudmi za njimi. Zelo so si podobni, tako zelo, da sem nekajkrat, ko sem se pozno vračal domov, zašel v drug blok in tam pozvonil. Šele ko so me tuji ljudje začudeni pogledali, sem se opravičil in odšel.

Z ženo še nekako živiva v teh betonskih škatalah, le hčerka dostikrat joka in si želi nazaj na deželo, kjer je imela prijateljice, travo, kostanj v jeseni in gobe, pa sosedovega Rolija in drugo. Med bloki je samo asfalt in malo trave, na katero pa ne smeš stopiti.

Rada bi imela psa in muco, da bi se igrala. Seveda ne moremo ustreči njenim željam; imeti živali v tem majhnem stanovanju, je res hudir.

Sicer pa zdaj tudi ne sili več z živalmi, ko vidi, kakšna je usoda edine mačke, ki je v našem bloku. Nihče prav ne ve, kdo je privlekel tisto mačko v blok. Najbrž katera od strank, potem pa jo je nagnala, ker ji je žival delala zgago. Tako je vsaj trdila hišnica. Mogoče pa se je sama odkod zavlekla v naš blok. Nenadoma pač ni imela več doma. Mačka se je drla po stopnicah, ponesnažila kakšen pred-

praznik in vsi smo jo preganjali in tepili. Mogoče jo je hotel kdaj pobožati kak otrok, a se je le prestrašila in skrila v kak kot ali v klet, če je bila odprta.

Mislil pa, da so jo kmalu preganjali tudi otroci, po zgledu odraslih pač.

Neko noč nas je zbudil strašen ropot v sosednjem stanovanju. Skozi stene se vse sliši. Tudi če kdo potegne vodo v stranišču. Ker stanujemo na vrhu bloka, sem najprej mislil, da se na strehi kaj dogaja. Mogoče se kdo pretepa na hodniku, slišali so se samo udarci.

»Slišiš?« me je vprašala žena, ki se je tudi zbudila.

»Slišim.«

»Kaj je?«

»Ne vem.«

»Se tepejo?«

»Saj ti pravim, da ne vem. Poslušajva!«

»Pri sosedih je.«

Res, iz predsobe v sosednjem stanovanju so prihajale kletve in udarci, nekdo je z nekakšnim predmetom usekal tudi po steni naše sobe. Žena je vstala, prižgala luč in previdno odprla vrata na hodnik. Tudi sosedovi so prav takrat odprli vrata in vržili na hodnik pretepeno mačko, ki se je potem tiho nekam odplazila.

Naslednji dan sem se vračal iz službe. Bilo je že popoldne. V veži v pritičju je ždela mačka. Bele barve je in imela nekatrše rumene in črne lise. Ko je najprej zasluhtila, potem pa zagledala človeka, je stekla v prvo nadstropje in se skrila v kot. Ker je bilo dvigalo pokvarjeno, sem šel peš v peto nadstropje. Ko je mačka slišala, da prihajam v prvo nadstropje, je hitro zbežala v drugo in iskala, kam bi se lahko skrila. Toda v takem bloku ni skrivališča. Jaz v tretje nadstropje, mače v strahu teče v četrto. Išče kako

luknjo, pa je ni. Vsa vrata, za katerimi zdaj ljudje kosijo in poslušajo želje po radiu, so zaprta. Mače ne zbere korajže, da bi se pognalo mimo mene ali pa mi med nogami smuknilo navzdol. Pobriše jo v peto nadstropje, ko prisopiham v četrto. Pokličem »muca«, pa mi ne zaupa. Je že v petem nadstropju, išče skrivališče v kotu vrat. Toda vse je golo, tudi rož ni na hodniku, ker bi v temi poginile. Stiska se v kot, jaz pa prihajam v peto nadstropje. Skrči se, da bi bila manjša. Pravzaprav so jo samo velike, prestrašene oči. Pripognem se, da bi jo pobožal, potem pa vidim, kako nenadoma zapiha in zbeži mimo mene navzdol po stopnicah. Ne ustavi se v četrtem, tretjem, drugem, prvem nadstropju, marveč zdrija ven na asfalt. Kaj bo tam, ne vem.

Zvečer dolgo nisem mogel zaspiti. Na sosednji postelji je hitro in sunkovito dihala hčerka. Mogoče se ji je kaj hudega sanjalo. Mislil sem na mačko. Ubogo mače, kdo te je privlekel v ta blok in kaj imaš od življenja, zakaj ne pobegneš kam v stran? Toda kam? Tu je nevarnost, ki jo poznaš, drugod bi te bilo še bolj strah. Kdo te je privlekel in potem nagnal? Kaj delaš tu, zakaj nisi kje zunaj in ne loviš miši, kar ti je v naravi? V bloku te vsi tepejo. Zakaj nisi kje zunaj in ne ležiš leno na soncu in ne predeš? Toda potem vprašam sebe, kaj pa jaz delam tu sredi teh sivih betonskih škatal? Si misla podobna, prestrašena mače...? In ali nisem sam pripeljal hčerkice v blok, kakor je nekdo pomotoma pripeljal tebe? Ali bo lahko njeno otroštvo sredi teh blokov tako žalostno in tako veselo, kakor je bilo moje ali otroštvo moje mame?

Ni lahko biti mačka v bloku.

Suzana Gros - dirigentka

Na zboru 4. februarja 2005 leta je Društvo Slovencev »Kredarica« v Novem Sadu dobilo prvega častnega člana, kot priznanje za zelo uspešno delo. To je Suzana Gros, dirigentka zbora Društva Slovencev. Kakor je Društvo rastlo in se menjalo, tako se je menjal tudi naš zbor. Zaradi tega sem poiskala gospo Gros, da vam jo predstavim.

Prvi ste časten član Društva Slovencev »Kredarica« kaj vam to pomeni?

Bila sam presenečena in zelo vzradoščena. To priznanje doživljam kot nagrado ne samo za moje delo, ampak tudi za cel zbor, in kot spodbudo za bodoče delo.

Bi mi prosim povedali nekaj o sebi?

Rojena sem v Subotici 14. februarja 1970. Od svojega prvega leta živim v Novem Sadu. S šestimi leti začnem obiskovati glasbeno šolo in učim klavir. Že kot zelo mala sem rada pe-
la in plesala.

Istočasno ob osnovni šoli končujem nižjo glasbeno šolo »Josip Slavenski« zatem pa srednjo glasbeno šolo »Isidor Bajić«, oddelek splošne teorije glasbe. Kot buntovnik in pomalo sanjarski ideolog se že takrat nisem strinja-
la z ostrim režimom ruske šole, ki je v veliki meri še danes popularen.

Borila sem se za svoj individualizem in svobodo duha. Življenje me je lomilo z vseh strani. Rivalstvo, ljubosumje, nerazumevanje, pomodarstvo, okalupljenost, malomeščanstvo, z eno besedo splošno nerazumevanje in neuklopnost sredino, uničevalo me je del po del.

Močan instinkt in rečen pogled v prihodnost, sta me vlekla nekam v smeri zahoda. Prva postaja na tej poti je bila v letu 1989 Pedagoška fakulteta v Osijeku (kot veja Zagrebške glasbene akademije), Oddelek za glasbeno kulturo. To je bil za me prvi novi začetek v življenju. Moja profesionalna osnova kot ljubezen do dirigiranja se je oblikovala ravno tam. Toda vojna 1991 prinese s seboj popoln preobrat, lom v mojem življenju. Vse poti, želje, ambicije, so se zrušile kot stolp od kart v enem trenutku. Življenje se spremeni v golo borbo za obstanek, brez vizije o prihodnosti, kot kramar brez cilja. Nizajo se problemi, vse večji, ki zategujejo vse močnejše. In zopet, tu je muzika, edini izvir svetlobe, upanja, optimizma, gibljiva energija, moje edino vse.

Leta 1991 sem nadaljevala študij na Glasbeni akademiji v Novem Sadu na Oddelku splošne glasbene pedagogike.

Že v času študija leta 1993 ustanovim kamerni mešani zbor »HASHIRA« pri židovski občini v Novem Sadu. Ustvarili smo velik uspeh gostujoč po vsej Vojvodini, večkrat v Beogradu, nastopamo na festivalih kot npr.: »Barsko ljeto« v Baru, »II. mednarodni festi-

val duhovne glasbe« v novosadski Sinagogi, itd. Prvi CD je izšel leta 1999.

Paralelno z vsem tem, gospa Suzana honorarno dela na RTV Novi Sad kot glasbena sodelavka v redakciji prenosa in zunanjih snemanj.

Kako ste postali dirigentka zbora »Kredarica«?

Po triletnem bivanju v Izraelu, kjer sem preživela zelo težko obdobje, ali prepolno novih pozitivnih in poučnih izkušenj, se vračam 2002 leta v Novi Sad in pričnem z delom v zboru DS »Kredarica« ter istočasno poučujem glasbeno kulturo v šoli »Milan Petrović«. Novo sezono 2003 leta začnem kot galeristka galerije »Likovni krog« na Petrovaradinski trdnjavi in vodim zbor »Kredarica«.

Kaj je zares dirigiranje z zborom?

Za mene je to velik izziv, izvir življenske energije. Ljubezen do glasbe, da bi se dobilo doživetje, zrelost, sigurnost v sebe. Dirigent je vodja, ki mora misliti vnaprej, mora občutiti ljudi, da jih animira. To se lahko doseže s svojo notranjo energijo. To veliko utruja. Dirigent mora imeti harizmo.

Kakšne težave ste imeli pri svojem delu?

Težave nastajajo odvisno od »materijala« s katerim se dela. Ali so to profesionalni ali ne-profesionalni glasovi. Potrebni so potrpljenje in vera, veliko dela in truda, da bi se iz vsakega posameznika izvel maksimalno, da ono kar ni profesionalno zveni profesionalno, z

ljubeznijo proti glasbi doseči vsakega poslušalca. Vsi morajo biti homogena celina. Priprava za nastop na sceni ...

Prostor je glavna težava - mali prostor, hladno, neakustično. Ljudje izdržujejo neustrezne pogoje in jaz z njimi. Vaje, vaje in ponavljanje. Entuzijazem.

Vaša specijalnost?

Duhovna glasba - v pianisimu narediti veliko energijo.

Nam lahko poveste kakšno zanimivost?

Od babice sem v otroštvu slišala slovenske pesmi. Bila je iz Gorskega Kotorja, šolala se je v Ljubljani. Doma smo plesali polke in valčke, tako da to ni slučajno in mi ni tuje, pač znano. V državi ni takšnega ansambla.

Vaš vzor in Vaši sodelavci?

Sem nekonvencionalna oseba. Vzor mi je Josip Jerković iz Osijeka, moj profesor dirigiranja in dirigent zbora. Od njega sem naučila osnovo. Tu pa so mi vzor dirigenti: Sudjić, Bursać str., sodelovala sem z Dejanom Savićem.

Izbiram sodelavce; trenutno je to Jožef Riter, pianist.

Kaj bi prosim povedali o repertoarju?

Na programu imamo eno in dvoglasne skladbe, lažje pevljivo in znano, in resnejše štiriglasne skladbe različnih slovenskih skladateljev, npr.: Jožef Leskovar, Emil Adamič, Davorin Jenko, bratje Avsenik in drugi.

.... A o napovedovanem CD-ju?

CD je krona dosedanjega dela na katerem so različne skladbe, od resnih in zahtevnih (Tihi noči, Rasti, rožmarin), prek Luna sije, Lipa, božičnih, do enostavnih kot je Venček ljudskih pesmi itd.

Kakšni so Vaši nadaljni načrti?

To so promotivni koncerti (CD), gostovanja, turneje po Sloveniji, izpopolnjevanje in delo na novem programu, izmenjava gostovanj. Pričakujemo, da se nam pridružijo novi člani.

Želja mi je, da zboru priključim manjšo instrumentalno skupino v duhu slovenske glasbe, nadaljnje sodelovanje in del koncertov s poezijo.

Od enoglasja do štiriglasja, od zbora do ansambla, koncerti, gostovanj v Zrenjaninu, Bečeju in Subotici, življenski magnetizem, vitalnost in strast, pristop ansamblu z ogromnim zaupanjem, delo z zanosom in bravuro...

Prosim, aplavz!

**Pogovor vodila: Marija Lovrić
Prevedla: Angelca Arandjelović**

Gripa ali influenza je akutna virusna bolezen človeka, katere vzrok je virus influence. Ime prihaja iz latinske besede *influen* (vplivati, predreti). V an-

gleško in nemško govorečih področjih to bolezen imenujejo influenza, v francoščini ji rečejo gripa. Obstajajo trije tipi gripe in sicer A, B in C. Medsebojno so si sorodni, ampak so si obenem zelo antigeno različni. Virusi influence - gripe so antigeno zelo nestabilni, kar pomeni da s časoma mutirajo oziroma se spreminjajo. Zato je zelo pomembna izolacija virusa zaradi izdelave ustreznega cepiva, kar se vsako leto tudi dela. Bolezen se ponavadi pojavlja kot epidemija ali celo kot pandemija najbolj pogosto v zimskih mesecih. Kapljično se zlahka prenaša in v človeški organizem predira skozi sluznico dihalnih organov.

Klinična slika nam je vsem znana in je praktično enaka za vse tri vrste virusov. Inkubacija je zelo kratka in traja največ 3 dni. Bolezen začne naglo s splošnimi težavami. Bolnik se počuti izredno zmočeno, ima zelo visoko vročino 38 - 40 °C, mrzlico, potenje, glavobol, predvsem v predelu čela in oči, udarjanje srca, bolečine v mišicah celega telesa, izguba

GRIPA IN PREHLAD

apetita, možen je lahko tudi občutek slabosti in bruhanje. Pri starejših osebah so težave lahko še bolj izražene, dogaja se, da jih spremljajo kolapsi, ki so za njih življenjsko nevarni. Pri dihalnih organih se najbolj pogosto pojavi bolečina v grlu in v prsih, suhi kašelj, premolklost, poln nos in pekoče oči. Tako stanje traja od 3 - 7 dni in to je čas, ki bi ga bilo treba preležati v postelji. Ponavadi klinična slika ni tako tipična, takrat prevladujejo težave gastrointestinalnega trakta, ki jih spremlja driska, ali pa s strani centralno-nervnega sistema (vrtoглаvica, zaspanost, močni glavoboli in podobno). Vsekakor obstajajo tudi blažje oblike z blažjimi simptomi in bolj kratkotrajni.

Gripo je potrebno razumeti kot resno bolezen predvsem zaradi posledic, ki jih lahko ima. To so predvsem in med drugim bakterijske superinfekcije respiratornega trakta (bronhitis, pljučnica), ali pa komplikacije s strani kardiovaskularnega sistema (miokarditis, oslabelelost prej poškodovanih srčnih mišic, napadi angine pectoris in drugo).

Zdravljenje je nespecifično, ker do sedaj še ne obstaja učinkovito zdravilo za to vrsto virusne infekcije. Priporoča se počivanje - ležanje, zniževanje telesne vročine, če je višja kot 38,5 °C, pitje več-

je količine tekočine in hrana, ki je lahko prebavljiva ampak tudi kalorično vredna in raznolika. Zdravila, ki se priporočajo so zdravila za zniževanje telesne vročine in proti bolečinam (Aspirin, Andol, Paracetamol itd) skupaj s C vitaminom, ki zvišuje imuniteto in je antioksidans. C vitamin lahko jemljemo v tabletah, ali tudi s hrano (pomaranče, limone, kivi, zeljenjava). Zadnja leta se vse bolj pogosto organizira cepljenje proti gripi predvsem za rizične skupine ljudi (stare, bolnike drugih bolezni in podobno).

Za razliko od gripe, prehlad, ki je tudi virusna bolezen zgornjih dihalnih poti ima veliko blažjo klinično sliko. Dominirajo znaki nahoda (rinitis), ki ga spremlja curkanje nosa, kihanje in suhi kašelj, možna je tudi premolklost. Glavoboli so blažji, zvišana telesna temperatura se lahko pojavi, ali pa tudi ne, nikoli ni izredno visoka, kakor tudi ni obvezna splošna izčrpanost. Tovrstne težave trajajo največ en teden. Komplikacije so blažje in so omejene na bakterično superinfekcijo srednjega ušesa ali paranazalnih sinusov. Povzročitelji takega stanja so lahko zelo različni virusi. Domneva se, da celo več kot 100 virusov, lahko izzove simptome prehlada ali nahoda. Tudi pri tej bolezni se priporoča počivanje, pitje večje količine tekočin in C vitamina, če je potrebno tudi zdravila proti bolečinam in povišani temperaturi. Proti tej virozi se cepiva ne izdelujejo.

Prof. dr. Marija Vindiš-Ješić
internist - kardiolog

Prevedla: Ljudmila Ivaz

USTANOVITEV SLOVENSKEGA NACIONALNEGA SVETA

V prilogi tega biltena smo podali material za ustanovitev takojimenovanih narodnostnih ali nacionalnih svetov, ki so tretirani v zadnjem zakonskem predpisu v Službenem listu SRJ, števil. 11/2002 in ki se nanašajo na pravice do ohranjanja, razvoja in izražanja jezičnih in drugih posebnosti nacionalnih manjšin. Material je zelo kompliciran za prevajanje in smo ga pustili v izvorniku, ker menimo, da ga boste tako bolj razumeli.

Tudi slovenska manjšina bi se zbrala okrog vrhnje organizacije za obstoječa in bodoča slovenska društva in vse Slovence, ki niso včlanjeni v 7 že obstoječih slovenskih društev. Ob zadnjem popisu se je za slovensko pripadnost iz-

jasnilo malo čez 5000 prebivalcev v Srbiji in menimo, da jih je vsaj še enkrat toliko, ki so odgovorili na popisu da so Jugoslovani, ali pa so po rodu in poreklu Slovenci. Pri takem številu je zelo težko izpolnjevati pogoje, ki so podani v prilogi.

Sedanje pravice nas Slovencev niso na nikaršen način ogrožene, tako da vsaka nova organiziranost mora imeti predvsem jasno izstavljene cilje za mogoča izboljšanja in mora imeti finančno ter drugačne podpore od zunaj. Slovenska društva v sedanji organiziranosti imajo velike in odprte vse možnosti za ohranjanje slovenske identitete in za vse druge človekove pravice v sedanjih pogojih, potrebna je predvsem

večja sodelava in povezava med nami in končni dosežek bi bil lahko tudi nacionalni svet.

Albert Kužner

Oglasi naših članov

Advokat Rajko Marić vsem članom Društva Slovencev »Kredarica« nudi brezplačno pravno pomoč in advokatske storitve. Telefon: 063/564 944.

Majda Tot-Arvai po zelo ugodni ceni dela pedikir pri vas doma. Telefon: 021/6619 313, 063/85 38 361.

GREGORJEVO IN JURJEVO

Gregorjevo (12. marec) še danes velja za prvi pomladni dan, čeprav se več ne ujema s koledarskim začetkom pomladi, kot se je nekdanj, ko je bil v veljavi še stari julijanski koledar. Sveti Gregor Veliki, ki po njem gregorjevo nosi ime, je bil rojen okoli leta 540 v Rimu. Znan kot eden najimenitnejših papežev in cerkvenih učiteljev, se je просlavljal tudi s tem, da je uredil cerkveno petje (gregorijanski koral). Upodabljajo ga v papeških oblačilih, pri sebi ima škofovsko palico, knjigo, pisalno pero ali goloba (kot simbol Svetega Duha). Sveti Gregor je zavetnik rudarjev, zidarjev, izdelovalcev gumbov, učenjakov in predvsem zborovskega ter koralnega petja.

Čeprav je bil s prenovo svetniškega koledarja leta 1969 god sv. Gregorja Veličega prestavljen na september, ostaja po ljudskem izročilu ta znameniti svetnik začetnik pomladi. Običajno je kar res, da v tem času že prihajajo tople sapice, sonce si je tudi opomoglo in ptički veselo žvrgolijo, ker čutijo pomlad v zraku. Odtod govori-

ce, da se na ta dan »ptički ženijo«. To se omenja še na vincencijsko (22. januarja) in valentinovo (14. februar), vendar za ptičjo svatbo najbolj velja prav gregorjevo.

Zaradi daljšega dne nekdanj obrtnikom od tega dne ni bilo potrebno več

delati pri luči in v zvezi s tem se je na gregorjevo ohranilo kar nekaj šeg in navad, ki se zopet vse bolj vračajo v življenje. Tako so marsikje na ta dan »luč zanesli v vodo«, češ naj voda odnese neprijetno delo pri slabi luči. Zažgali so kres, v njem metle ter konce gorečih metel zmetali v vodo. Drugod so po vodi spustili papirnate ladvice in postavili vanje sveče, da so dogorele, vžgale ladvice in jih potopile. Ponekod pa so na deščice prilepili tudi hišice in cerkvice iz lepenke. Take običaje so poznali predvsem na Gorenjskem; v Tržiču, Železnikih, Kropi in Kamni Gorici pa jih sedaj, ob sodelovanju šolarjev, tradicionalno uprizarjajo vsako leto. Ti izdelajo »gregorčke«, ki jih potem spustijo po vodi, najlepšega med njimi pa nagradijo.

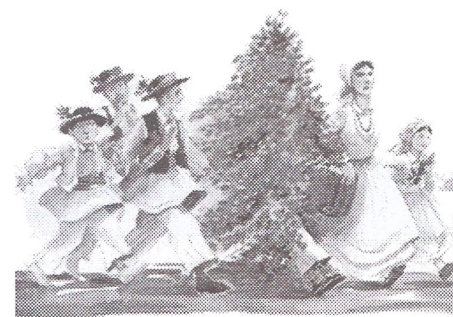
V prekmurskih Genterovcih hodija na gregorjevo fantje zadnjih razredov od hiše do hiše, okrašeni z raznobarnimi trakovi in klobuki ter pojejo pesmi v spomin na sv. Gregorja, ki je bil tudi zavetnik šol. Tako so nekdanj na ta dan vabili otroke v šole.

Če velja gregorjevo za začetek pomladi, pa je **jurjevo** med najbolj priljubljenimi in znanimi pomladanskimi prazniki. Med pokristjanjenimi Slovani je namreč sv. Jurij nadomestil neko pomembno pomladansko božanstvo, najbrž Jarila. Čeprav je bilo jurjevanje

nekdanj razširjeno po vsej Sloveniji, se je danes ohranilo predvsem v Beli Krajini. Ob jurjevem naj bi bila narava že vsa zelena, zato se glavni junak obrednih pohodov na ta dan imenuje Zeleni Jurij: od nog do glave ovit v zelenje. Jurjaši, ki spremljajo Zelenega Jurija med plesom in petjem posebnih kolednic obhodijo vso vas, pri vsaki hiši voščijo srečo in praviloma prejmejo od gospodinje darove. Po končanem obredu si »jurjaši« pripravijo gostijo. Danes je v Beli Krajini na jurjevo zvečer veselica z godbo in plesom.

Ime Jurij izvira iz latinskega imena Georgius, ki ga povezujejo z grško besedo »georgos«, kar pomeni poljedelec, kmetovalec, vinogradnik.

Nekdanj se je god sv. Jurija praznoval 24. aprila, po prilagoditvi koledarja latinskemu zahodu, pa tudi Slovenci na južnem bregu reke Drave (oglejski patriarhat) praznujemo 23. aprila. Sicer pa je čaščenje sv. Jurija od nekdanj močno zasidrano po vsem krščanskem sve-

tu. Njegov lik zmagovalca nad zmajem je postal simbol mnogih evropskih mest in dežel, ki so si ga izbrala za svojega zavetnika (Anglija, Genova ... in tudi Ljubljana). Nekatera slovenska mesta, kot so Slovenske Konjice, svojemu patronu na čast uprizarjajo na jurjevo razne srednjeveške igre, v katerih sv. Jurij zmagoslavno premaga zmaja.

Kaj je sploh zanesljivo znanega o tem svetniku, saj je njegov življenjepiš pomešan z mnogimi slikovitimi legendami?! Njegova domovina je bila maloazijska provinca Kapadokija. Izbral si je vojaški poklic. Za časa preganjanja kristjanov je razdal svoje imetje ter se pripravil na mučeniško smrt okoli leta 303. Naknadno je dal cesar Konstantin njegovo telo prenesti v palestinsko mesto Lida, kjer so še danes vidni ostanki lepe bazilike.

Kotiček za naše ustvarjalce

KJE SI

Ali res je, da odšla si
tja, od koder ni
poti nazaj,
a meni naložila, kaj?

Ali to je, da te ni več
tvoja šega, moja muza,
to je naj?

Ali mogla bi, da pojem,
da kričim..., da ječim,
vrni se nazaj!

Ali morda,
enkrat jutri, rečem
hvala, hvala tudi,
vidiva se kdaj!

Desi!

Elza Ajduković

Pripravila:
Angelca Arandjelović

ŠPORT - MOST PRIJATELJSTVA

V Novem Sadu je od 11. do 13. februarja tega leta gostovala ekipa veteranov v hokeju na ledu iz Ljubljane. Njihovi gostitelji so bili veterani hokejaškega kluba »Vojvodina«.

Prva tekma je bila organizirana 11. februarja v Ledeni dvorani SPC »Vojvodina«. Rezultat 3:2 za domačine. Naslednjega dne se je igrala revanš tekma. Zmagali so gostje iz Ljubljane z rezultatom 3:2. Istega dne so domačini pripravili skupno večerjo v restavraciji »Ribarsko ostrvo«. Tu so športniki v prijetnem in prijateljskem vzdušju nadaljevali z druženjem. Medsebojno so razmenjavali simbolična darila v spomin na to srečanje.

To je že drugo leto zaporedoma, da ljubljancani prihajajo v Novi Sad na

Jelena Pušibrk in del ekipe hokejašev veteranov iz Ljubljane

tašno srečanje. Zmenjeno je, da bodo aprila novosadski hokejisti gostje v Ljubljani. Tako lahko rečemo, da ta srečanja postajajo tradicionalna.

V nedeljo, 13. februarja so gostje, vidno dobre volje in zadovoljni s svojimi gostitelji odpotovali v Ljubljano.

Tekst: Vasa Pušibrk
Prevedla: Ljudmila Ivaz

OBVESTILA

Članarina

Izvršni odbor Društva Slovencev »Kredarica« opozarja vse člane, ki to niso še storili, da poravnajo članarino za leto 2004. Po Statutu, zamuhanje plačanja članarine je največ 6 mesecev. Delo Društva je zelo odvisno od finančnih sredstev, ki se na ta način priskrbijo.

Delovni čas kluba

V klubu Društva Slovencev »Kredarica« (Futoška 12) je delovni čas ob ponedeljkih in sredah od 15 do 17 ure. Izven tega časa lahko pokličete na telefonsko številko 021 548 458 in dobili boste obvestilo o konzularnem dnevu in skupnem sestanku Društva.

RECEPTI SLOVENSKE KUHINJE

ŠTAJERSKA SMETANOVA JUHA (na hitro)

Sestavine: 1,25 l slane vode, 3 dcl kisle smetane, 3 žlice pšenične moke, ščep kumine, 2 žemlji ali kruh, sol.

Pristavimo vodo, solimo in dodamo kumino. Posebej zmešamo moko in smetano in pazimo, da je mešanica kar se da gladka. To mešanico vlijamo v kipečo vodo in medtem ves čas mešamo, da ostane juha gladka in se ne naredijo močnate grudice. Juho kuhamo 10 minut. Izboljšamo jo z nekaj kapljicami domačega kisa. Zraven ponudimo na kocke zrezane in posušene žemlje ali kruh. Po drugi inačici lahko mešanico smetane in moke vlijemo v vodo, v kateri se je kuhal krompir, dodamo pa še pretlačen krompir. Pri tej inačici krušne kocke niso potrebne.

GOBOV PAPRIKAŠ

Sestavine: 40 dag dušenih gob, 6 dag masti, 2 čebuli, 1 žlica presejane paprike, 1 žlica moke, 1 lovorov list, 2 stroka česna, šop sesekljanega peteršilja.

Čebulo svetlo prepražimo, dodamo dušene gobe, jih potresemo z moko, na hitro popražimo, dodamo papriko in zelo na drobno sesekljan česen, zlijemo z juho in prevremo. Nazadnje dodamo še nekaj žlic kisle smetane in petršilj. Ko dodajamo papriko, moramo jed toliko zaliti, da ostane paprika naravno in ni nič prepražena.

KRHKI FLANCATI

Sestavine: 35-40 dag moke, 4 dag masla, 3 dag sladkorja v prahu, 3-4 žlice ki-

sle smetane, 3 žlice ruma, 2 jajci, 2 žlici belega vina, ščep soli, maščoba za cvrenje.

Iz naštetih sestavin ugnemo gladko testo in ga razdelimo na dva dela, da dvakrat valjamo. Testo naj pol ure počiva. Spočito testo na tanko razvaljamo in režemo iz njega kvadrataste krpe. V vsako krpo napravimo po dve zarezi in pazimo, da rob ostane cel. Ocvremo jih v vroči maščobi. Še tople potresemo s sladkorjem. Iz navedenih količin dobimo približno 16-20 flancatov.

**(Kristina Merc-Matjašič:
KUHAJMO PO DOMAČE,
Založba Mladinska knjiga,
Ljubljana, 1998)**

Bilten »Kredarica«. Izhaja tromesečno. Uredniški odbor: Zlata Radisavljević, urednica, Marija Lovrić, Rajko Marić, Angela Arandjelović in Albert Kužner, člani. Lektorica: Danijela Janković. Priprava tiska: Ljubomir Rakić. Tisk: SZR »MIVA« Veternik. Tiraž: 300 izvodov. Izvod brezplačen. Naslov uredništva: Društvo Slovencev »Kredarica«, 21000 Novi Sad, Futoška 12. Telefon: 548-458. WWW.KREDARICA.S5.COM. Rešenjem Pokrajinskog sekretarijata za informisanje broj 105-651-00104/2002-01 od 19. novembra 2002. godine, Bilten »Kredarica« je upisan u Registar sredstava javnog informisanja.